

היחס ליונים בתקשורת – דף עבודה

פרטי המקור (למשל: כתבה בעיתון או באתר אינטרנט)

כותרת _____

שם המחבר _____

שנה חודש יום

תאריך המקור _____

שם העיתון/האתר _____

מנתחים את המקור

1. בקריאה ראשונה, המקור נראה:

אמין ואובייקטיבי לא אולי כן מטעה נגד יונים לא אולי כן מטעה בעד יונים לא אולי כן

2. **ניסוח שיפוטי – יונים.** אילו מילים/ביטויים במקור מתארים באופן שיפוטי תכונות, התנהגות או כוונות של מיינות? כתבו מילים/ביטויים כאלה, ונסחו אותם מחדש במשמעות שיפוטית אחרת (משמעות חיובית במקום שלילית, או להפך; וניסוח אובייקטיבי).

מילה/ביטוי שיפוטי	מילה/ביטוי המבטאים שיפוט הפוך	מילה/ביטוי שיפוטיים במקור

3. **ניסוח שיפוטי – בני-אדם.** אילו מילים/ביטויים במקור מתארים באופן שיפוטי תכונות, התנהגות או כוונות של בני-אדם? כתבו מילים/ביטויים כאלה, ונסחו אותם מחדש במשמעות שיפוטית אחרת (משמעות חיובית במקום שלילית, או להפך; וניסוח אובייקטיבי).

מילה/ביטוי שיפוטי	מילה/ביטוי המבטאים שיפוט הפוך	מילה/ביטוי שיפוטיים במקור

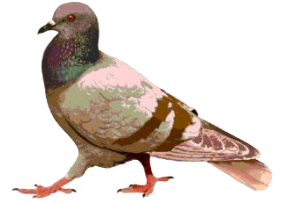
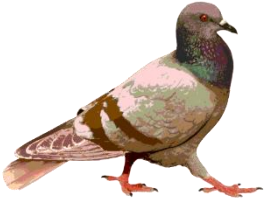
4. **אמינות בדיווח.** אילו טענות במקור אינן מסתמכות על תצפית ישירה אלא על שמועה, על פרשנות או על ידע כללי? ציינו טענות כאלה, וכתבו מילים שצריך להוסיף להן כדי להביע הסתייגות מתאימה.

מילות הסתייגות	הטענה במקור

5. קראו את המקור מחדש – עם כל התיקונים שעשיתם.

6. קראו שוב את המקור כפי שהתפרסם. בקריאה מחדשת, המקור נראה:

אמין ואובייקטיבי לא אולי כן מטעה נגד יונים לא אולי כן מטעה בעד יונים לא אולי כן

הערות על קונפליקט אדם-יונה

יש מעט מאוד חומרי הסברה מאוזנים ואמינים בעברית העוסקים במישרין ביוני בית (יוני סלע מבויתות, ורלוונטיות גם צוצלות) ובקונפליקט אדם-יונה. כתבות חדשותיות בנושא אינן שכיחות, ולא מעט מהן הן חומר שיווקי שנכתב בידי מדבירים. הפרטים הבאים מיועדים לקהל העירוני; בסביבה חקלאית או תעשייתית יש גם תופעות אחרות המצריכות פתרונות אחרים.

גורמים נפוצים לקונפליקט

- סלידה מהפרשות יונים על גבי רכוש – חלקי בניין, כלי רכב, כביסה וכו'. ההפרשות נופלות תחת מקומות עמידה ומצטברות באתרי קינון ולינה של יונים – למשל על אדני חלונות, באדניות ועל מזגנים. ההפרשות בולטות לעין ומסריחות, ובמידת מה הן גם מאכלות משטחים מוצקים.
- חשש מטפילים וממחלות בעקבות קינון יונים בבניינים. (יונים אכן עלולות לשאת טפילים וכמה מחלות המסוכנות לבני-אדם, אך הסיכון המוצג במקורות עלול להיות ניפוח של מקרים נדירים, ללא קשר למקרה שעל הפרק ותוך שימוש בהפחדה המבוססת למשל על פחד מחולדות; זהו המקור לכינוי היונה הנפוץ באנגלית "חולדה מעופפת").
- תלונות על רעש, במיוחד בחיזור ובקינן.

פתרונות לא-אלימים לקונפליקט

- בנייה שאינה נוחה ליונים, ובפרט הימנעות במידת האפשר מבניית כוכים ומדפים, או לפחות בניית שיפועים במקום משטחים אופקיים (למשל כרכובים ואדני חלונות משופעים).
- הוספת אביזרים ההופכים מקומות עמידה וקינון של יונים ללא נוחים או לא נגישים: שיפועי פלסטיק, דוקרנים, חוטי רטט וקפיצי רטט. (המוצר הראשון לא נמכר בישראל, ושלושת האחרונים מתאימים יותר למקומות עמידה ארעיים ופחות למקומות קינון. יש בשוק גם אמצעי הרתעה לא-אלימים רבים אחרים – דחלילים, חפצים נוצצים, אורות מהבהבים, קולות, ריחות וכו' – כולם אינם מרתיעים יונים מקננות ולנות).
- לא בעת קינון: פרישת רשת החוסמת אתרים שיונים מעדיפות, כגון מסתורי כביסה או תקרת חניון (עם צינורות וכבלים). הרשת חייבת להיות מתוחה כולה, ללא שום עודף רפוי; פרישת רשת כזו אינה גורמת ליונים נזק אם היא נעשית כצעד מונע – מייד לאחר בניית הבניין – ולא כתגובה מאוחרת על קונפליקט קיים (אז פרישת רשת גדולה עלולה להתחבר להרס קינים ולכליאת יונים מקננות).
- פיזור תכשיר הדברה נגד טפילי ציפורים סביב קיני יונים. תכשירים כאלה פותחו בתעשיות העופות והם מועילים גם לציפורים בלי לפגוע בהן.
- פעולות משולבות נגד האכלת יונים מכוונת: הסברה, חקיקה ייעודית ברורה ואכיפה. פעולות אלה צריכות לפנות בתקיפות גם נגד המנהג של השארת עודפי לחם גלויים גם אם המטרה המוצהרת איננה האכלת יונים. מדיניות כזו משתלבת בשיפור הניקיון הכללי בעיר.
- כמדיניות עירונית או כמיזם במפעלים גדולים: הקמת שובך יונים, ועיקור הביצים או החלתן בביצי דמה (היונים שבחרו בשובך דוגרות בלי להתרבות).
- הסברה לצמצום פחדים לא-מוצדקים מיונים ונגד דמוניזציה שלהן.

רקע מומלץ להעשרה

אריאל צבל, "שלום ליונה: על שיטות פוגעניות יותר ופחות במאבק בני-אדם ביונים", אנימלס (אנונימוס), כניסה 2025. 3. 22 (במקור 2002-2006).